UUTISET

Kansanliike vastustaa kehitysavun leikkauksia

Kirkon Ulkomaanapu lakkauttaa toimintansa viidessä maassa.

Hallituksen kaavailut leikata kehitysapurahoja on saanut liki 30 000 ihmistä allekirjoittamaan leikkauksia vastustavan vetoomuksen.

Vetoomus luovutetaan ulkomaankauppa- ja kehitysministeri **Lenita Toivakalle** (kok.) 8. syyskuuta, juuri ennen hallituksen budjettiriihen alkua. Leikkauksia vastaan järjestetään myös mielenilmaus, johon on ilmoittautunut toista tuhatta ihmistä.

Myös kirkko, oppositiopuolueet ja julkisuuden henkilöt ovat arvostelleet hallituksen leikkausaikeita.

Kehitysyhteistyöjärjestöissä hallituksen linjaa on arvosteltu kovaksi arvovalinnaksi.

”Olen itse vuosikymmeniä omakohtaisesti kokenut kehitysapumme merkityksen. Kehitysyhteistyövarat eivät mene kankkulan kaivoon”, entinen ministeri ja YK-johtaja **Elisabeth Rehn** vetoaa.

Ulkoministeriön mukaan kehitysyhteistyön määrärahoja leikataan hallitusohjelman mukaisesti vuosittain 200 miljoonalla eurolla ensi vuodesta lähtien. Syynä on julkisen talouden sopeutus.

40 prosenttia, 200 ihmistä

Kehitysyhteistyön lahja-apua leikataan kuitenkin 300 miljoonaa euroa 515 miljoonaan euroon, sillä yritysten laina- ja pääomasijoituksia lisätään 100 miljoonalla eurolla Finfundin kautta.

Kun myös päästöhuutokauppatulojen ohjaaminen kehitysyhteistyöhön loppuu, kokonaisleikkaus hipoo 400:aa miljoonaa euroa.

”Järjestöjen tuki on ollut 114 miljoonaa ja siitä leikataan 49 miljoonaa, keskimäärin 38 prosenttia kaikilta pois koosta riippumatta. Se tarkoittaa noin 200 työntekijän vähentämistä”, laskee 320:tä kehitysjärjestöä edustavan Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepan toiminnanjohtaja **Timo Lappalainen**.

”Muutos on niin nopea ja hurja, ettei se anna yhteistyökumppaneille mahdollisuutta sopeutua hallitusti tai etsiä muuta rahoitusta. Käytännössä leikkaukset osuvat kaikkein köyhimpiin.”

Apu loppuu väkivalloin

Kirkon Ulkomaanapu on saanut kehitysyhteistyö- ja humanitaarista avustusrahaa yhteensä 15 miljoonaa euroa.

”Menetämme siitä ainakin kuusi miljoonaa euroa, 43 prosenttia tuloistamme”, toiminnanjohtaja **Jouni Hemberg** sanoo.

”Käytännössä se tarkoittaa toiminnan lopettamista kokonaan viidessä kohdemaassa, Afrikassa ja Väli-Amerikassa. Ohjelmia lopetetaan melkein väkivalloin.”

Ohjelmamaita on ollut 20 ja työntekijöitä 350, joista satakunta Suomessa.

Järjestö on jo aloittanut yt-neuvottelut.

Kirkon Ulkomaanavusta lähtee tällä viikolla Eritreaan opettajia kouluttamaan kasvatustieteen tohtori **Hanna Posti-Ahokas**.

”Vedämme sieltä pois ulkoministeriön rahoituksen, mutta hanke on onnekas, sillä jatkorahoittajaksi on löytynyt toinen valtio”, Hemberg sanoo.

Eritrea on aivovuodosta kärsivä ja sulkeutunut maa, josta tulee pakolaisia Eurooppaan. Posti-Ahokkaan on tarkoitus osallistua paitsi opetuksen myös maan ruoka- ja energiahuollon kehittämiseen maan ensimmäisen innovaatiokeskuksen kautta.

Ulkoministeriön mukana kehitysyhteistyömäärärahojen taso vastaa tänä vuonna 0,48:aa prosenttia Suomen bruttokansantulosta.

Viime vuonna Suomi saavutti 0,60 prosentin rajan.

YK:n, kansalaisjärjestöjen ja myös Suomen tavoite on 0,7 prosenttia.

EIJA MANSIKKAMÄKI

KARI SALONEN

Hanna Posti-Ahokas lähtee Eritreaan kouluttamaan opettajia Kirkon Ulkomaanavun lähettämänä.

Suomalaiset maaseutuhankkeet kehitysmaissa

Tansania
- Tansanian vihannesten kasvattajat (TAHA), Sansibar *Puutarhanaiset ry*
- Tansanian metsäkasvattajat *Päijät-Hämeen metsänhoitoyhdistys*
- Tansanian perunahanke *Puutarhanaiset ry*

Meksiko
- Meksikon metsähanke *Kymenlaakson metsänhoitoyhdistys*

Nicaragua
- Nicaraguan hunaja- ja kahvihanke *Suomen Mehiläishoitajain Liitto ry*
- Nicaraguan papuhanke *MTK Helsinki*

Nepal
- Nepalilaisten naisten kalankasvatushanke *Suomen Kalankasvatusliitto ry*
- Nepalin metsähanke *Savotta metsänhoitoyhdistys*

Vietnam
- Thua Thien Hue, Quang Tri ja Quang Ngai maakuntien osuuskunta-allianssit *Savotta metsänhoitoyhdistys*

Sambia
- Sambian kansallinen tuottajajärjestö (ZNFU) – metsätalouden kehittäminen *Keski-Suomen metsänhoitoyhdistys*

Mosambik
- Tuottajaosuuskunta AKA:n tukeminen *Joutsenten reitti ry*

Etiopia
- Osuuskuntaliitto Zenbaba *Kyyjärven metsänhoitoyhdistys*
- Bahir Dar ja Deha Ansit maito-osuuskunnat *MTK-Lammi-Tuulos*

MT Lähde: FFD

Maaseutuhankkeiden kohtalo epäselvä

MTK:ta lähellä olevien kehityshankkeiden rahoitus ja jatko ovat toistaiseksi epäselviä.

Ulkoministeriön tuki kansainväliselle tuottajien kehitysyhteistyöjärjestölle Agricordille on vuosina 2015–2017 noin miljoona euroa vuodessa.

Siitä puolet on jo maksettu, mutta loppu on auki, MTK:n kansainvälisten asioiden johtaja **Juha Ruippo** kertoo.

Hallituksen esitys on leikata kehitysjärjestöjen rahoitusta noin 40 prosentilla.

MTK on mukana Agricordissa suomalaisen kehitysjärjestön FFD:n kautta. FFD on MTK:n SLC:n, Pellervo-Seuran ja Pro Agrian kehitysjärjestö. Käytännössä FFD hallinnoi Agricordin suomalaisia hankkeita.

Suomen osuus FFD:n hankerahoituksesta on tällä hetkellä noin viidennes. Agricordin hankkeiden muu rahoitus tulee muun muassa EU:lta, Ranskalta, Hollannilta ja Belgialta.

FFD:n hankkeet ovat olleet Ruipon mukaan vuoden–kahden mittaisia projekteja. Niillä on tuettu paikallisia tuottajia ja heidän järjestöjään parantamaan viljelytekniikkaa, metsänhoitoa ja markkinaosaamista.

Hankkeet toteuttavat Farmers Fighting Poverty -ohjelmaa, jolla on Suomesta kolmivuotinen rahoitus.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Tanska voi laajentaa ruokavientiään kehitysrahalla

Tanskaa on usein kehuttu avokätisestä kehitysavun maksamisesta ja YK:n tavoitteen ylittämisestä. Tanskassa kehitysavun määrä on 0,86 prosenttia BKT:sta.

Totuus on kuitenkin toisenlainen: Tanska voi käyttää kehitysrahaa oman ruokavientinsä edistämiseen. Vientirahaa on tarjolla kuusi miljoonaa euroa vuodessa, ja osa siitä voidaan ottaa kehitysavun määrärahoista.

Käytännön työn ei tarvitse olla perinteistä kehitystyötä, vaan tanskalaisten mukaan rahaa voi käyttää esimerkiksi tanskalaisen sianlihayrityksen investointeihin Afrikassa, jos samalla kouluttaa, työllistää paikallisia tai tapaa kansalaisjärjestöjä.

Yritysten kansainvälistymistä edistävä vientiverkosto toimii Tanskan ulkoministeriön alaisuudessa.

Yritykset voivat hakea rahalista tukea jopa puolet esimerkiksi messukuluista, ja jos kohteena on kehitysmaa, korvausta voi saada 75 prosenttia, kertoo tuottaja- ja neuvontajärjestö Landbrug & Fødevarerin kauppaosaston päällikkö **Kenneth Lindharth Madsen** Kööpenhaminasta.

Rahoitus suosii useampien yritysten ja pk-yritysten vientiponnisteluja. Tukianomuksen täyttää Tanskan MTK.

Vientiavustusten lisäksi Tanskan valtiolla on vahva palkkaväen verkosto maailmalla suurlähetystöissä ja kaupallisissa edustustoissa. Lisäksi Washingtonissa, Pekingissä, Tokiossa, Soulissa, Kuala Lumpurissa ja uusimpana Nigerian Lagosissa on erityisiä ”ruokasuurlähettiläitä”, jotka edistävät etenkin sian, naudan ja maitojalosteiden vientiä.

EIJA MANSIKKAMÄKI

» Ulkoministeriön mukaan kehitysyhteistyön määrärahoja leikataan vuosittain 200 miljoonalla eurolla ensi vuodesta lähtien.

VILLE ASIKAINEN/KIRKON ULKOMAANAPU

Kirkon Ulkomaanapu on tukenut Ugandassa Paderin alueen asukkaiden kotiinpaluuta evakkoleireiltä. Palaajille on tarjottu maatalouskoulutusta, tukea kaivojen rakentamiseen ja terveysvalistusta.

MTK:n johtokunta tuomitsee HK Scanin toimintatavan sopimuksen irtisanomisessa

Maa- ja metsätalousuottajain keskusliitto MTK:n johtokunta ei hyväksy HK Scanin toimintatapaa emakkosikalan tuotantosopimuksen irtisanomisessa.

Johtokunta keskusteli asiasta tiistaina.

Keskustelun pontimena oli viime viikolla saatu tieto parikkalalaisen emakkosikalayrityksen Sikacon sopimuksen irtisanomisesta.

MTK:n johtokunnan mielestä HK Scan antoi erittäin huolestuttavan viestin siitä, kuinka heikko tuottajan asema on ruokaketjussa, jopa suhteessa osuustoimintaomisteisiin yrityksiin.

Lihataloja omistavat lihaosuuskunnat eivät tosin enää osta lihaa tai välitä eläimiä, lukuun ottamatta Pohjanmaan Lihaa. Atrian hankinnasta vastaa sen tytäryhtiö, ja HK Scan hoitaa hankinnan suoraan itse. Osuuskunta LSO:lla on HK Scanissa kuitenkin suurin äänivalta.

Sikaco ei ole LSO:n jäsen. MTK:n johtokunnan mielestä jalostusyrityksen pitää silti tuntea vastuunsa sopimuksista, jotka on itse tehnyt.

Investointi ei antanut turvaa

MTK:n johtokunta muistutti, että jalostusyritykset ovat kannustaneet tuottajia investoimaan tuotantoonsa. Nyt kuitenkin HK osoitti, että toimintaansa laajentaneen maatilayrityksen sopimus voidaan katkaista lyhyellä varoitusajalla. Samaan aikaan monet ravintolayritykset ovat ilmoittaneet siirtyvänsä täysin kotimaiseen lihaan.

Toisaalta irtisanominen on osoitus teollisuuden halusta keskittää kotieläintuotantoa lähemmäs omia laitoksiaan. Johtokunta muistutti, että monet syyt, kuten ympäristö, puoltavat päinvastoin hajautettua tuotantoa.

Johtokunta näki tapahtuman myös yhtenä seurauksena ruuan halpuuttamisesta. Sen seuraukset uhkaavat niin maatalouden kannattavuutta kuin alueiden elinvoimaakin.

Itä-Suomi huolissaan

Sikacon toimitusjohtaja **Hannu Uimonen** on kertonut saaneensa yhdeksi irtisanomisen syyksi pitkän etäisyyden. Parikkalasta on matkaa Forssaan 383 kilometriä.

Perustelu huolestuttaa erityisesti Etelä-Savon ja Kaakkois-Suomen MTK-liittoja. Ne ilmaisivat huolensa viime viikolla.

Maaseudun Tulevaisuuden kevään viljelijäkyselyssä lihaosuuskuntien jäseniltä kysyttiin, miten ne suhtautuvat ajatukseen, että hinta alenisi etäisyyden kasvaessa. LSO:n jäsenistä siihen suhtautui hyvin kielteisesti 27 prosenttia ja melko kielteisesti 42 prosenttia.

Muiden osuuskuntien jäsenet suhtautuivat asiaan vielä kielteisemmin. MTK:n johtokunta julkistaa itse muotoilemansa kannanoton keskiviikkona.

HEIKKI VUORELA

» HK Scan antoi erittäin huolestuttavan viestin siitä, kuinka heikko tuottajan asema on ruokaketjussa.

MTK:N JOHTOKUNTA

Atria vähentää väkeä Sahalahden tehtaalta

Atria Oyj käynnistää yt-neuvottelut Atria Suomen broilerituotannon tuottavuuden parantamiseksi Atrian Sahalahden tehtaalla. Tarkoitus on saavuttaa noin 1,5 miljoonan euron vuotuiset säästöt, jotka toteutuisivat vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä.

Yhtiön tiedotteen mukaan säästöt edellyttäisivät noin 25 henkilötyövuoden vähentämistä. Neuvottelut henkilöstön kanssa aloitetaan välittömästi.

Atria osti helmikuussa 2014 Saarioisten naudan, sian ja broilerin hankinta-, teurastus- ja lihanleikkuuliiketoiminnot. Nyt käynnistetyt kehittämistoimenpiteet koskevat broilerituotantoa Kangasalan Sahalahden tuotantolaitoksella.

KATJA LAMMINEN

LYHYESTI

Euroalueen työttömyys alhaalla

Euromaiden työttömyys laski heinäkuussa 10,9 prosenttiin, alimmilleen sitten vuoden 2012 helmikuun, kertoo EU:n tilastoviranomainen.

EU:n keskiarvo laski 0,1 prosenttiyksikköä 9,5 prosenttiin. Suomen työttömyyskehitys on kulkenut vastavirtaan, työttömyys nousi heinäkuussa 9,7 prosenttiin. EU:ssa työttömien osuus oli alin Saksassa, 4,7 prosenttia ja korkein Kreikassa, 25 prosenttia.

Vapaavuori aloitti investointipankissa

Entinen elinkeinoministeri **Jan Vapaavuori** (kok.) nimitettiin tiistaina Euroopan investointipankin varapääjohtajaksi ja hallituksen jäseneksi. Hänet nimitettiin Suomen valtiovarainministerin esityksestä.

Pankin hallituksessa Vapaavuori valvoo toimintaa Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa sekä useissa EU:n ulkopuolisissa maissa. Lisäksi hän vastaa esimerkiksi neuvontapalveluista ja yritysten yhteiskuntavastuusta.

Maakuntajohtajalle epäluottamusta

Pohjois-Karjalan maakuntahallitus päätti esittää maakuntavaltuustolle epäluottamusta ja maakuntajohtaja **Pentti Hyttisen** erottamista. Valtuusto voi irtisanoa maakuntajohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin.

”Maakuntaliiton puheenjohtajisto on selvittänyt liiton työilmapiiriä ja kuullut useita henkilöitä erään työntekijän tekemän valvontapyynnön johdosta. Näiden selvitysten yhteydessä ilmeni maakuntajohtajan toimintaa ja johtamistapaa koskevia vakavia puutteita, jotka heikentävät työilmapiiriä liiton toimistossa.”

EU:n maatalouspolitiikka jarruttaa omia tavoitteitaan

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka, cap, on pitkällä ajalla itse hidastanut sille asetettujen tavoitteiden saavuttamista, **Kyösti Arovuori** toteaa väitöskirjassaan.

Yhtä tavoitetta ei ole saavutettu. Viljelijöiden tulokehitys on ollut laskeva.

Sen sijaan tuottavuus ja kuluttajahinnat ovat menneet toivottuun suuntaan, ja ruokaa on riittänyt. Markkinatkin olivat vakaat 2000-luvun alkuun asti.

Arovuori joutui harmikseen toteamaan, että EU:n maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamista on mahdoton todeta täsmällisesti. Politiikalle ei ole asetettu mitattavia tavoitteita eikä aikataulua.

”Tavoitteiden määrittämiseen ja mittaamiseen pitää kiinnittää enemmän huomiota. Se pätee mihin tahansa politiikkaan.”

Vähempi olisi parempi

Väitöskirjan laskentamallien mukaan EU:n maatalouspolitiikan tavoitteet olisi saavutettu vähemmällä politiikalla vielä paremmin.

”Toteutetun politiikan seurauksena maataloudessa on käytetty enemmän tuotantoresursseja kuin ilman politiikkaa. Se on näkynyt hitaampana tuottavuuden kasvuna ja heikompana tulokehityksenä”, Arovuori sanoo.

Jos markkinat olisivat sanelleet, maataloudesta olisi poistunut nopeammin väkeä muihin töihin. Vähemmän jakajia olisi merkinnyt enemmän tuloa jäljelle jäävää viljelijää kohti, Arovuori laskee.

”Tosin ei ole yksiselitteistä, miten ruokaketju toimii”, Arovuori lisää. Lopputulokseen vaikuttaa, miten paljon muut ruokaketjun osat ulosmittaavat maatalouden tuottavuuden kasvusta.

Uudistukset jatkuvat

Vuonna 1957 luotua EU:n maatalouspolitiikkaa on 1990-luvulta asti uudistettu vähän väliä. Arovuoren mukaan muutokset ovat edistäneet tavoitteiden saavuttamista. Uudistukset on hänen mielestään tehty kuitenkin liian myöhään ja pienin askelin.

Siksi uudistuksia tulee jatkossakin, Arovuori ennustaa. Niiden suunta on hänen mukaansa vääjäämätön: markkinaehtoisuus lisääntyy, politiikan väliintulo vähenee.

Tutkijan mielipidettä ei horjuta se, että viimeisimmässä uudistuksessa tuotantoon sidottuja tukia lisättiin. ”Se oli tilapäinen taka-askel.”

Jokin turvaverkko maataloudelle toki tarvitaan, Arovuori myöntää. Siihen hän ottaisi mallia USA:sta. Siellä tuottajia suojataan markkinahäiriöiltä takuuhinnalla.

”Jos EU:ssa olisi sama järjestelmä, turvaverkko olisi automaattisesti lauennut esiin, kun Venäjälle viennin estyminen romahdutti maidon hinnan.”

”Nyt EU:ssa tukea maksetaan niin hyvänä kuin huonona aikana. Maatalouspolitiikka ei reagoi markkinatilanteisiin.”

Kyösti Arovuori on maatalous- ja metsätieteen lisensiaatti. Hän on Pellervon taloustutkimus PTT:n vt. tutkimusjohtaja ja kirjoittaa vuorollaan MT:ssä PTT:n taloustutkaa.

Arovuoren väitöskirja tarkastetaan Helsingin yliopistossa perjantaina.

HEIKKI VUORELA

EU:n maatalouspolitiikan uudistukset jatkuvat, Kyösti Arovuori ennustaa.